

РЕШЕНИЕ

№ 173

гр. Варна, 15.02.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ВАРНА, II СЪСТАВ, в публично заседание на деветнадесети януари през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Цвета Павлова

Членове: Пламен Ат. Атанасов
Деница Добрева

при участието на секретаря Жасмина Ив. Райкова
като разгледа докладваното от Деница Добрева Въззивно гражданско дело № 20223100502354 по описа за 2022 година

за да се произнесе, съобрази следното:

Производството е по реда на чл.258 и сл. от ГПК.

Образувано е по въззивна жалба вх. № 59674/03.10.2022 г. на А. С. Г., ЕГН ***** от *****, чрез адв. Ф. Р. против решение № 2389/19.07.2022г., постановено по гр. дело № 11182/2021 г. на ВРС, с което е отхвърлен предявения от въззивника срещу „Групама Застраховане,, ЕАД, ЕИК: 131272330 със седалище и адрес на управление гр.София, район Средец, бул.“Цариградско шосе“ №47А, бл.В, ет.3 косвен иск с правно основание чл.134 ЗЗД вр. чл.199а КЗ/отм./ за осъждане на ответника да заплати на „Банка ДСК“ЕАД сумата от 9845 лева, представляваща остатък от главница по Договор за кредит за текущо потребление от 09.10.2015г., сключен между К.В.К., починал на 22.08.2020г. и „Банка ДСК“ЕАД, като дължимо застрахователно обезщетение по Групов застрахователен договор за застраховка „Живот, свързан с банков кредит “, за което е издаден сертификат 4005000121110.

Въззивната жалба преповтаря изцяло съдържанието на исковата молба,

по която образувано делото. В жалбата е акцентирано единствено върху извода на първоинстанционния съд за прекратяване на договора за застраховка, без да са наведени конкретни пороци на обжалваното решение. Коментирайки събраните в първата инстанция доказателства, се сочи, че банковите служители, извършвали преводи на застрахователните премии имат качеството на застрахователни агенти и последиците от техните действия или бездействия настъпват директно в патримониума на представлявания застраховател. Кредиторът по вземането за застрахователна премия е изпаднал в забава, като не е уведомил застраховащият за пропуснатия падеж по премията. Въз основа на изложеното настоява за отмяна на обжалваното решение и постановяване на друго, с което да се уважи предявения иск. Претендират се разноски за двете инстанции.

С определението по чл. 367 от ГПК е конституирана „Банка ДСК“ ЕАД - необжалвал решението задължителен необходим другар на ищеца(чието субективно право е предмет на спора) на страната на въззивника. Необжалвалият задължителен другар не е изразил становище.

В срока по чл.263 ГПК, въззиваемата страна „Групама Застраховане „ ЕАД депозира писмен отговор, с който оспорва въззивната жалба. Счита за правилен извода на първоинстанционния съд относно липсата на предпоставки за автоматично продължаване на застрахователния договор след изтичане на едногодишния срок, за който е сключен. Акцентираща, че смъртта на застрахования е настъпила след прекратяване на договора, поради което събитието не представлява покрит застрахователен риск. Въпреки, че застрахованото лице е дало съгласие за извършване на директен дебит от сметката му, застраховащата банка не е извършила плащане в периода, в който застрахователят е изискал плащане на сумата от банката. Неизпълнение на задължението на банката за превод за застрахователната премия не би могло да се отрази върху отговорността на застрахователя. В заключение се настоява за потвърждаване на обжалваното решение.

В съдебно заседание въззивникът се представлява от адв. Б., който акцентираща върху неуведомяването от страна на застраховащата банката за липса на средства по банковата сметка на длъжника за покриване на застрахователната премия, както и за необходимостта при покриване на задълженията на длъжника банката да направи преценка за най-

обременяващото задължение и да отнесе съответното плащане за неговото погасяване. Въззивникът депозирал подробни писмени бележки, с които доразвива доводите си.

Въззиваемата страна „Групама Застраховане „ ЕАД не се представлява в съдебно заседание.

За да се произнесе, съставът на въззивния съд съобрази следното:

Производството по делото е образувано по предявен иск с правно основание чл.134 ЗЗД вр. чл.199а КЗ/отм./ от А. С. Г. срещу „Групама Застраховане,, ЕАД за осъждане на ответника да заплати на „Банка ДСК“ ЕАД сумата от 9845 лева, представляваща остатък от главница по Договор за кредит за текущо потребление от 09.10.2015г., сключен между К.В.К., починал на 22.08.2020г. и „Банка ДСК“ЕАД, като дължимо застрахователно обезщетение по Групов застрахователен договор по застраховка „Живот, свързан с банков кредит “, за което е издаден сертификат 4005000121110.

Ищцата твърди, че между „Банка ДСК“ ЕАД като застраховащ и ответника като застраховател е сключен договор по „Групов застрахователен договор за застраховка Живот, свързан с банков кредит“, по силата на който са обезпечени застрахователни рискове по отношение на К.В.К., за което бил издаден сертификат №400500011110 към договор за банков кредит. Застрахованото лице починало на 22.08.2020г. Ищцата е съдлъжник по кредита. Тъй като банката се позовала на прекратяване на договора за застраховка, отказала да отправи до застрахователя претенция за заплащане на обезщетение след настъпване на застрахователния риск. Като основание за прекратяване застраховащият се позовал на неосигуряване на средства от застрахования за покриване на застрахователната премия. Сочи, че като потребител по смисъла на §13, т.1 от ДР на ЗЗП застрахования се ползва със защита срещу сочената за неравноправна клауза от застрахователния договор, озаглавена „Срок на индивидуалното застрахователно покритие“ Твърди се, че уговорката за автоматично прекратяване е неравноправна и като такава е нищожна от съда. Поддържа, че застрахователният договор е автоматично продължен, тъй като кредитополучателят или неговите наследници не са се били възползвали от възможността да го прекратят чрез предизвестие. При липса на средства за заплащане на застрахователната премия застрахователят е следвало да уведоми застрахованото лице и да събере сумите чрез директен

дебит. В случай че се установи, че клаузата за автоматично прекратяване е валидна, твърди, че застрахователният договор не е прекратен. Пзовава се, че при погасяване на застрахователната премия за сметка на застрахования банката била изправена пред конкуренция на притезания и в този смисъл следвало да погаси задълженията в поредността, предвидена чл.76,ал.1 ЗЗД. Дори и длъжникът да е посочил основание „плащане на заем“, банката е следвало да погаси най-обременителното задължение, тоест това за застрахователна премия. Остатъкът от кредита към момента на настъпване на застрахователното събитие бил 9 845 лева.

В срока по чл.131 ГПК ответникът „Групама Животозастраховане“ ЕАД е депозирал отговор на исковата молба, в който е изразено становище за недопустимост и неоснователност на иска. Излага се, че правото да претендира плащане на остатъка по кредита принадлежи единствено на „Банка ДСК“ЕАД и касае само частта по кредита, дължим на К.К.. Ищцата отговаряла на самостоятелно основание за дълга по договора за кредит, без да има качеството на солидарен длъжник. Ищцата не била кредитор на „Банка ДСК“ЕАД, поради което не разполагала с възможност да предявява нейни права. Ищцата не попадала и под лицата, визирани в разпоредбата на чл.382 КЗ, защото договорът бил сключен при действието на КЗ/отм./. На се оспорва, че на 09.10.2015г. К.К. е бил включен в групата на застраховани лица по групова застраховка „Живот, свързана с банков кредит“ с подписания от него Сертификат №40050001211140/2015г. Срокът на индивидуалното покритие по този сертификат бил от 09.10.2015г. до 09.10.2016г. Не е реализира възможността за продължаване на срока на застрахователното покритие след 09.10.2016г. Продължаването на срока би било възможно само ако, наред другите условия, застрахованият е заплатил до или на падежа, посочен в сертификата, годишната застрахователна премия за следващ застрахователен период. Твърди се, че застрахованият не е изпълнил втората предпоставка до 09.10.2016г., поради и което индивидуалното застрахователно покритие по процесния сертификат било прекратено след 09.10.2016г. , тоест преди настъпване на застрахователното събитие. Евентуално се твърди, че ищцата отговаря за задълженията по договора за кредит на самостоятелно основание, съответно е задължена за остатъка от дълга. В този смисъл при евентуалното уважаване на иска, би се погасила и отговорността на ищцата. Отделно се твърди, че К.К. при присъединяването му към групата на застрахованите лица

на 09.10.2015г. укрил съществено за риска обстоятелство -заболяване, което било в причинна връзка със смъртта му и представлявало изключен застрахователен риск. В тази връзка били налице основания за отказ за изплащане на претендираната застрахователна сума на основание Глава 1, чл.9, т.4 от ОУ на групова застраховка „Живот, свързана с банков кредит“.

Същещът Банка ДСК ЕАД е изразил становище, че не е възникнало законово или договорно задължение за водене на иск срещу застрахователя и не съществуват основания за привличането на банката като страна по делото. Излага се, че ищцата няма качеството на кредитор на банката, а е съдлъжник по договора за кредит и дължи погасяване на задълженията солидарно с починалото лице.

Настоящият състав на Варненски окръжен съд, като съобрази предметните предели на въззивното производство, приема за установено от фактическа и правна страна следното:

Жалбата, инициирала настоящото въззивно произнасяне, е подадена в срок, от надлежно легитимирана страна, при наличието на правен интерес от обжалване, поради което е допустима и следва да бъде разгледана по същество.

Съгласно чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – само в обжалваната част. В обхвата на така посочените въззивни предели, въззивният съд намира, че първоинстанционното решение съдържа реквизитите на чл. 236 ГПК и е действително. Произнасянето съответства на заявена осъдителна претенция по непряк иск на кредитор относно наведеното право да получи пълно погасяване на кредитното задължение чрез заплащане на застрахователната сума от ответния застраховател в полза на банката след възникване на застрахователно събитие- смъртта на друго задължено по кредита лице. Доводите на ответника по допустимостта на спора, изложени в отговора на исковата молба практически касаят материалната легитимация на ищцата. За допустимостта на иска обаче е от значение процесуалната легитимация, която се определя от наведените твърдения от ищеца. А ищцовата страна, обосновавайки интерес от търсената защита, е твърдяла, че при заплащане на застрахователно обезщетение по застрахователния договор, сключен между ответния застраховател и „Банка ДСК“ ЕАД (застраховаш) след настъпил

застрахователен риск (смърт на кредитополучател), би се погасила нейната отговорност спрямо банката. Така обоснованият интерес е достатъчен за да обоснове допустимостта на иска.

По отношение на неправилността на първоинстанционния съдебен акт, съобразно разпореждането на чл. 269, ал.1, изр. второ ГПК, въззивният съд е ограничен от посочените в жалбата оплаквания.

Наведените във въззивната жалба оплаквания се свеждат до твърдения за необоснованост на съдебното решение касателно извода на съда за прекратяване на договора за застраховка.

Основателността на предявени косвен иск по чл. 134, ал. 1 ЗЗД предполага доказване, че ищецът (процесуален субституент) е кредитор на банката по отношение задължението на кредитната институция да претендира по съдебен ред изплащането на застрахователното обезщетение, като и неоснователен отказ на носителя на материалното право да предяви правата пред застрахователя.

От представения по делото договор за кредит за текущо потребление от 09.10.2015г., сключен между „Банка ДСК“ АД и К.В.К. и А. С. Г. – двамата като кредитополучатели, се установява, че банката е предоставил заем на кредитополучателите в размер на 15 000 лева. В договора и двамата длъжници са означени като кредитополучатели, а не като солидарни длъжници. В съдържанието на договора липса липсва уговорка, от която може да се изведе, че двамата са поели солидарна отговорност за дълга. В текста липсва означение за поета солидарна отговорност, а така също и изрази “съдължник” или “солидарен длъжник”, от което да се изведе поето общо задължение. Съгласно правилото на чл. 121, ал.1 от ЗЗД освен в определение от закона случаи, пасивна солидарност възниква само когато е уговорена. Тъй пасивната солидарност по своята същност е вид лично обезпечение (обезпечава изпълнение в полза на кредитора, като му предоставя повече от един длъжник, който да отговаря за целия дълг), основанието за възникване на солидарност не може да извлича по тълкувателен път, а следва ясно да произтича от волята на страните. Още повече кредитополучателите се явяват потребители и неяснотата във волята не следва да се тълкува в полза на възможността на кредитора да изисква изпълнение от всеки един от тях на целия дълг. При липса на договорен източник или изрична законова

разпоредба, се прилага правилото за разделност на задълженията- всеки от длъжниците отговаря до размер, който е получил, а ако няма данни за това- по равно.

В случая, доколкото в процесния договор за кредит липсва уговорена солидарност и такава не произтича от естеството на самото кредитно правоотношение, следва да се приеме, че ищцата е задължена по кредита до размера на полученото, евентуално до половината от усвоения размер. Следователно ищцата изобщо няма качеството на солидарен длъжник, респ. не отговаря за задълженията на починалия кредитополучател.

От приложения по делото договор за застраховка по групов застрахователен договор за застраховка „Живот, свързана с банков кредит“, обектириван в полица №400500012110, сключена между „Банка ДСК“ АД и ответния застраховател, се установява че предмет на застраховане са единствено живота и работоспособността на кредитополучателя К.В.К.. Тоест единствено кредитополучателят К.В.К. притежава качеството на застрахован по договора. Отделно от това от самата застрахователна полица и съгласие за директен дебит (л. 47) е видно, че само К. е поел задължението за заплащане на застрахователната премия. Ищцата няма качеството на застраховано лице по см. на § 1., т. 4 от ДП на КЗ/отм./ След като в конкретния случай е бил застрахован живота само на един от на двамата кредитополучатели, то, при настъпване на покрития риск по отношение на единия от тях, не освобождава другия от отговорност (в този смисъл е Решение № 53 от 29.04.2022г. по т.д. № 893/2021г. на ВКС, I т.о). Във въпросното решение е разгледан случай, в който двамата кредитополучатели, само един от които е застрахован, са имали качеството на солидарни длъжници. Поради което, дори и да се сподели тезата на ищцата за солидарното ѝ задължаване по кредита, то изводът за правото и да се ползва от застраховката, не би се променил.

Да се допусне ищцата по реда на косвения иск да упражни правата на банката би довело практически до погасяване на отговорността ѝ спрямо този кредитор, без да е налице правопогасяващо основание.

Само за пълнота на изложението въззивният съд посочва, че изцяло споделя доводите на първоинстанционния състав относно прекратяване на договора за застраховка, по който ищцата претендира да упражни правата на застраховащия кредитор.

Съгласно приложимия към датата на сключване на договора за застраховка материален закон застрахователният договор може да се прекрати с изтичането на срока, за който е сключен (чл. 196, ал. 1 от КЗ (отм.)) и на други основания, предвидени в него, когато те не противоречат на правилата на добрите нрави и интересите на потребителите (чл. 196, ал. 2 от КЗ (отм.)) Двете основания поначало са алтернативно посочени.

Видно от застрахователната полица в раздел „Срок на индивидуалното застрахователно покритие“ е предвидено, че срокът на индивидуалното покритие се продължава автоматично всяка година за следващата, в случай, че в 30 дневен срок преди изтичането му застрахованият, застрахователят или застрахователя не уведоми писмено другите двама за желанието си за непродължаване на срока на индивидуалното застрахователно покритие и при условия, че застрахованият плати до или на падежа, посочен в сертификата годишната застрахователна премия. Съгласно заключението на приетата ССЧЕ през първата година от действието на застрахователния договор Банка ДСК ЕАД е нареждала служебно чрез директен дебит дължимите суми за застрахователния договор от сметката на К.К. въз основа на дадено от него съгласие за извършване на автоматични директни плащания от разплащателната му сметка в полза на "Групама животозастраховане" ЕАД. Установява се, че последното извършено от банката плащане е на 11.08.2016г., като след 09.10.2016г. плащания не са извършвани, макар по сметка на застрахования, дал съгласие за директен дебит, да са били начини средства. Незаплащане на застрахователна премия след изтичане на първата година от сключване на договора е довело до изтичане на срока на покритието на осн. чл. 196, ал. 1 от КЗ (отм.)- поради неговото неподновяване. Дори пропускът за превеждане на застрахователната сума да се дължи на поведение на застрахователя „Банка ДСК“ АД, последното би могло да послужи за основание за ангажиране на договорната отговорност на банката, но не би се отразило върху настъпилото прекратяване на застрахователното покритие.

Поради изложеното, съдът приема, че ищцата не се явява кредитор на банката по отношение на задължението ѝ да претендира застрахователно обезщетение спрямо ответника, а дори и да се явява кредитор, в полза на банката изобщо не е възникнало право на обезщетение. Следователно не са

налице материалноправните предпоставки за уважаване на иска, предявен от процесуалния субституент.

Поради съвпадение на правните изводи на двете инстанции, обжалваното решение следва да бъде потвърдено като правилно и законосъобразно.

По разноските:

С оглед изхода от спора на осн. чл. 78, ал. 1 вр. ал. 8 от ГПК, в полза на въззиваемото дружество се следват разноси за юрисконсултско възнаграждение. Възивният съд определя на страна разноси в размер на 200 лева за настоящата инстанция на, на осн. чл. 25, ал. 2 от НПП при съобразяване на цената на иска, броя на проведените съдебни заседания и процесуалната активност на представителя.

Водим от горното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 2389/19.07.2022г., постановено по гр. дело № 11182/2021 г. на ВРС.

ОСЪЖДА А. С. Г., ЕГН ***** от ***** **ДА ЗАПЛАТИ** на „Групама Застраховане“, ЕАД, ЕИК: 131272330 със седалище и адрес на управление гр.София, район Средец, бул.“Цариградско шосе“ №47А, бл.В, ет.3 сумата от 200 (двеста) лева, представляваща юрисконсултско възнаграждение за въззивната инстанция, на осн. чл. 78, ал. 1 вр. ал. 8 от ГПК.

Решението подлежи на обжалване пред Върховния касационен съд на Република България с касационна жалба депозирана в едномесечен срок от съобщението.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____